

Roskaantumisasioiden käsittely – rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojeluviranomaisen työnjako

- Helsingin kaupunki
- Lainsäädäntö
- Sixpack Hailuoto 7.-8.9.2011
- Ajatuksia ja tapauksia

o Helsingin kaupungin ympäristökeskus

- Roskaantumisen valvonta n. 20:lla terveystarkastajalla 90-luvun alulta -2008
- V. 2008 siirrettiin ympäristövalvontayksikköön (1-3 ymp.tarkastajalle)
- N. 130 toimenpidepyyntöä/a
- Mediassa esillä, palautteen mukaan kaupungin roskaantuminen lisääntynyt (puistojen virkistyskäyttö lisääntynyt, yleisötapahumat, picknick, välinpitämättömyys)
- Lakialoite roskaamisen sanktioinnista

- **Helsingin kaupungin rakennusvirasto (HKR) + Stara**
 - Yleisten alueiden puhtaanapito (roskaantuminen n. 9 milj. euroa/a)
 - Valistuskampanjat, siivoustalkoot
- **Kiinteistövirasto** (tontit)
- **Liikuntavirasto** (uimarannat, urheilupaikat jne.)
- **Rakennusvalvontavirasto**
 - MRL:n mukaiset luvattomuudet + MRL:n mukaisen roskaantumisen valvonta 1-2 hlöä

Ympäristönsuojeluviranomainen/ ympäristökeskus

- o Menettelyohje: **'TOIMINTA ROSKAANTUMISTA JA JÄTEHUOLTOA KOSKEVISSA TOIMENPIDEPYYNNÖISSÄ'**

....

4. Toimenpiteet epäsiistejä tontteja koskevissa yhteydenotoissa

Mikäli kiinteistölle on varastoituna runsaasti erilaista tavaraa, joka **ei** aiheuta **ympäristön pilaantumisen vaaraa**, on kyseessä lähinnä **esteettinen haitta**. Tällöin asia siirretään hoidettavaksi **rakennusvalvontavirastoon**, joka voi maankäyttö- ja rakennuslain 169 §:n nojalla puuttua ympäristöä rumentavaan ulkovarastointiin tai 166 §:n ja 167 §:n nojalla rakennetun ympäristön epäsiisteysteen.

Sen sijaan, jos kiinteistöllä varastoidaan **aineita** tai tavaroita, joista voi aiheutua **ympäristön pilaantumista** (esim. akkuja tai vaarallisia kemikaaleja) tai **haittaeläimiä** houkuttelevia elintarvikejätteitä, asia kuuluu **ympäristökeskukselle**. Tilanne on hyvä selvittää mahdollisimman hyvin **asiakkaan** ottaessa yhteyttä ensimmäisen kerran ja tarvittaessa ohjeistaa hänet ottamaan **suoraan yhteyttä rakennusvalvontavirastoon**, mikäli ei ole aihetta epäillä ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Epäselvissä tapauksissa asia otetaan **vireille** normaaliin tapaan ja tehdään **tarkastus** paikan päällä. Jos tarkastuksen perusteella katsotaan asian kuuluvan rakennusvalvontavirastolle, lähetetään rakennusvalvontavirastolle, asiakkaalle ja mahdollisille muille asianosaisille hallintolain (434/2003) mukaisesti kirje **asian siirrosta** toimivaltaisen viranomaisen hoidettavaksi.

Jätelaki 3.12.1993/1072

19 § Roskaamiskielto

Ympäristöön ei saa jättää roskaa, likaa eikä **käytöstä poistettua** konetta, laitetta, ajoneuvoa, alusta tai muuta **esinettä** siten, että siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle, epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä tai niihin rinnastettavaa muuta vaaraa tai haittaa (*roskaamiskielto*).

- HE 77/1993 ('ympäristö', ei määritelty)

Uusi jätelaki (646/2011) 1.5.2012 alk.:

8. Luku

72 § Roskaamiskielto

Ympäristöön ei saa jättää jätettä, hylätä konetta, laitetta, ajoneuvoa, alusta tai muuta esinettä eikä päästää ainetta siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, **ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa** (*roskaamiskielto*).

- 'ympäristö' määritelty HE 199/2010

21 § (22.12.2009/1583) Roskaantuneen alueen puhdistamisesta määrääminen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä roskaajan tai muun puhdistamiseen velvollisen puhdistamaan roskaantuneen alueen.

Jos roskaajaa ei saada selville tai tavoiteta taikka jos roskaaja laiminlyö puhdistamisvelvollisuutensa eikä kysymys ole 20 §:n 2 momentissa tarkoitetusta alueesta, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä alueen haltijan puhdistamaan roskaantuneen alueen, edellyttäen ettei puhdistamisvelvollisuutta ole pidettävä kohtuuttomana. Jos kysymys on **kunnan hallinnassa olevasta alueesta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä kunnan puhdistamaan roskaantuneen alueen.**

Jos 2 momentissa tarkoitettu roskaantuneen alueen muu haltija kuin kunta laiminlyö puhdistamisvelvollisuutensa tai jos puhdistamisvelvollisuutta on pidettävä kohtuuttomana, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä kunnan puhdistamaan alueen.

..UUSI JÄTELAKI

75 § Siivoamisesta määrääminen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä siivoamisvelvollisen täyttämään velvollisuutensa.

Jos kunta laiminlyö 74 §:n 2 momentissa tarkoitetun siivoamisvelvollisuutensa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa kunnalle siivoamisesta määräyksen.

Määräyksen antamisesta ja siihen liitettävästä veloitteen laiminlyönnin varalle asetettavasta tehosteesta säädetään 13 luvussa.

Jätehuoltomääräykset

- Keräysvälineiden kunnossapito ja tyhjennysvälit

Ympäristönsuojelulaki (86/2000)

7§ Maaperän pilaamiskielto

Maahan ei saa jättää tai päästää jätettä eikä muutakaan ainetta siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (*maaperän pilaamiskielto*).

8 § Pohjaveden pilaamiskielto

Ainetta tai energiaa ei saa panna tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että

- 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin olennaisesti huonontua;
- 2) toisen kiinteistöllä oleva pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai
- 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (*pohjaveden pilaamiskielto*).

Rakennusvalvontaviranomainen

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)

166 § Rakennuksen kunnossapito

Rakennus ympäristöineen on pidettävä sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää terveellisyyden, turvallisuuden ja käyttökelpoisuuden vaatimukset eikä aiheuta **ympäristöhaittaa tai rumenna ympäristöä**. jne.

....Jos rakennuksen kunnossapitovelvollisuus laiminlyödään, kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä rakennuksen korjattavaksi tai sen ympäristön siistittäväksi.

167 § Ympäristöhoito

Rakennettu ympäristö on pidettävä rakennusluvan mukaisessa käytössä ja **siistissä kunnossa**.

169 § Ulkovarastointi

Varastointi ulkosalla on järjestettävä niin, ettei se turmele tieltä tai muulta yleiseltä kulkuväylältä tai alueelta näkyvää **maisemaa** taikka **häiritse ympäröivää asutusta**.

Asemakaava-alueella ei aluetta saa käyttää häiriötä aiheuttavaan tai **ympäristöä rumentavaan varastointiin** taikka pitkäaikaiseen tai laajaan tavaroiden ulkosäilytykseen, jollei asemakaavasta muuta johdu.

Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta 31.8.1978/669

- o 11 § Kunnan on pidettävä katu, tori, katuaukio, puisto ja muu niihin verrattava yleinen alue siistinä ja terveydellisesti tyydyttävänä.
 - kadulle kerääntyneen lian, lehtien, roskien ja irtonaisten esineiden sekä rikkaruohon poistamisen ajoradalta ja jalkakäytävältä.
- o 10 § Tontin omistajan on pidettävä katu puhtaana tontin rajasta kadun keskiviivaan saakka, kuitenkin enintään 15 metrin leveydeltä
- o Kunnan määräämä viranomainen (*kunnan valvontaviranomainen*) valvoo, Helsingissä rakennusvalvontaviranomainen
- o 17 § voi tuomita sakkoon

SIXPACK HAILUODOSSA

7.-8.9.2011

o Romupihat ja varastoalueet – MRL vai JL vai molemmat?

Yleisiä huomioita:

- o ikuisuuskyse kummalle kuuluu
- o pallottelu hidastaa asiaan puuttumista
- o naapurit kokevat ympäristöongelmana ja ottavat yhteyttä ympäristöviranomaiseen
- o ympäristöviranomaisen lähtee soitosta katsomaan, rakennusvalvonta ehkä vain kevätkatselmuksen yhteydessä
- o rakennusvalvonnan ei tarvitse pohtia onko joku käytöstä poistettu, kuten jätelaissa
- o poliisien kanssa yhteistyö vaihtelee paikkakunnittain
- o teettämishallalla saisi nopeammin aikaista, mutta rahaa ei ole varattu sellaiseen

Helsinki:

- rakennetun ympäristön, epäsiistien pihojen, joissa ei maaperää tai pohjavettä pilaavaa (nestemäistä/ongelmajätettä) tai rottia houkuttelevaa (elintarvikettä), valvonnan hoitaa rakennusvalvonta
- yleisten alueiden (puistot, metsät, kadut ym. rakentamattomat ympäristöt), roskaantumisen valvonnan hoitaa ympäristökeskus jätelain nojalla
 - maaperää/pohjavettä pilaavaa → YSL:n soveltaminen

Vantaa:

- o asuinkiinteistöt ja varastoalueet, joilla toimenpidelupa: rakennusvalvonta
- o rakentamaton tontti tai ongelmajätettä: ympäristönsuojelu
- o rottia: terveystarkastajat ohjeistavat

Turku

- o ympäristöpuoli on ollut liiankin innokas hoitamaan ja nyt on vaikea saada siirrettyä rakennusvalvonnalle

Oulu

- o rakennetut ympäristöt yritetään saada siirrettyä rakennusvalvonnalle
- o pienissä kunnissa rakennusvalvonnalla ei aina resursseja hoitaa, sisäpiiriongelmat myös esteenä
- o erona edellisiin, että kaava-alueen rakentamattomatkin tontit on pyritty siirtämään rakennusvalvonnalle

Ajatuksia ja tapauksia

- Nopeus
 - Jätelain nojalla määriteltävä yksitellen kukin esine - MRL:n nojalla voi vaatia helpommin kokonaisuutena siisteyttä
 - Pakkokeinot
 - » MRL:n nojalla teettäminen voi olla yksinkertaisempaa (esim. aidan rakentaminen)

- **Siisteys**

- MRL:n seurauksena lopputulos voi olla haitankärsijän mielestä siistimpi (kaikki pois tai aidan sisälle tai sisävarastoon), JL:n seurauksena tod.näk. jotain kuitenkin saa jäädä pihaan/tontille

- **Pysyvyys**

- Kun jotain saa jäädä pihaan (JL), kertyy helposti uutta

- **Tulkinnanvara**

- MRL:ssä laajemmin mahdollisuuksia, useampia pykäläiä: riittää, että piha ei ole siisti, häiritsee ympäröivää asutusta

- **Soveltamisala**

- MRL nimenomaan rakennettuun ympäristöön/pihoihin, JL muuhun ympäristöön

Roskaantumistapauksia JL vai MRL

Kuva: Jukka Puttonen

Kuva: Jukka Puttonen

**Sitä lakia sovelletaan, missä
on vähiten tulkinnanvaraa ja
johtaa nopeimmin haluttuun
tulokseen.**

KIITOS !

**Miira Riipinen, ympäristötarkastaja
Helsingin kaupungin ympäristökeskus
puh. (09) 310 32020
miira.riipinen@hel.fi
<http://www.hel.fi/ymk>**